
Polonistyka za granicą (Francja, Leningrad).

Biuletyn Polonistyczny 8/24, 111-116

1965

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

V. RÓŻNE

1. POLONISTYKA ZA GRANICĄ

A. Polonistyka we Francji

Rozwój studiów polonistycznych we Francji, powolny co prawda, ale postępujący naprzód i stały, jest uwarunkowany dwiema okolicznościami, pozostającymi w ścisłym związku ze sobą:

- 1) studia polonistyczne rozpoczynają się dopiero po maturze, nie mają bowiem oparcia w nauczaniu języka polskiego w szkole średniej. Stąd konieczność organizowania wstępnego kursu języka polskiego w szkole wyższej i spowodowane tym zwolnienie tempa wyższych studiów polonistycznych oraz płynące stąd opóźnienia w porównaniu ze studiami w zakresie innych języków nowożytnych;
- 2) studia polonistyczne nie stwarzają zachęcających warunków do praktycznego urzędzenia się w życiu, przyciągają więc jedynie małe liczby słuchaczy, co z kolei powoduje gorsze warunki organizacyjne w porównaniu ze studiami innych języków nowożytnych.

Wysiłki organizatorów studiów polonistycznych we Francji zmierzają tedy do rozwinięcia badań naukowych, do wykształcenia polonistów-naukowców zdolnych do współpracy z naukowcami polskimi. Perspektywy w tym zakresie są dla polonistyki francuskiej pomyślne, na co wskazuje rosnąca liczba doktoratów.

Ośrodki polonistyczne

Trzy katedry posiadają uprawnienia do wydawania pełnych dyplomów uniwersyteckich z polonistyki (dyplom ukończenia wyższych studiów - Diplôme d'Études Supérieures - lub doktoratów).

1. Paryż: Sorbona, Katedra Języka i Literatury Polskiej

Kierownik Katedry: J. Bourrilly, profesor; pani H. Stremouchow, wykładowczyni; J. Błoński, lektor, S. Frybes, Kierownik Ośrodka Kultury Polskiej na Uniwersytecie, wykładowca, prowadzący wykłady zlecone.

Prof. J. Bourrilly przygotowuje dla Wydawnictwa Armand Colin podręcznik uniwersytecki historii literatury polskiej, którego ukończenie przewiduje na koniec 1966 r. Zamierzona objętość - ok. 225 str. druku.

2. École Nationale des Langues Orientales, Katedra Języka i Cywilizacji Polskiej.

Kierownik Katedry: prof. E. Decaux; Maria Szurek-Wisti, asystent, Michel Laran, profesor (historia i geografia).

3. Nancy: Katedra Języka i Literatury Polskiej

Kierownik: Z. Markiewicz, wykładowca, D. Maniewska, lektorka

Poza tym w 2 ośrodkach, posiadających uprawnienia do wydawania niepełnych dyplomów: w Tuluzie i Aix-en-Provence, wykładane są język i literatura polska.

1. Tuluza: E. Marek, asystent, M. Benda, lektor

2. Aix-en-Provence: L. Kołodziej, asystent.

W następujących ośrodkach uniwersyteckich zorganizowane są lektoraty języka polskiego:

Bordeaux: A. Ulatowska, lektor

Clermont: C. De George, lektorka (przewidywana jest zmiana na stanowisku lektora)

Grenoble: B. Hamel, lektor

Lille: W. Godlewski, lektor

Lyon: B. Szablowska, lektorka

Strasburg: Wł. Krysiński, lektor

Ponadto nauka języka polskiego zorganizowana jest w: Lille, na Wolnym Wydziale Filologicznym i w Wyższej Szkole Dziennikarskiej (W. Godlewski), w Metz: w Kolegium Literackim (Wł. Krysiński). Wreszcie Ośrodek Kultury Polskiej przy Uniwersytecie Paryskim uczestniczy również w nauczaniu języka polskiego na Sorbonie.

Nauczanie języka polskiego

Obejmuje wszystkie szczeble: od kursu początkującego aż do kursu dla zaawansowanych.

École des Langues Orientales:

program studiów obejmuje 3 lata. Absolwenci otrzymują tzw. Dyplom z ukończenia Wyższych Studiów (Diplôme d'Études Supérieures), upoważniający do zajmowania pewnych stanowisk w służbie dyplomatycznej i administracji.

Katedra i lektoraty w uniwersytetach posiadają kurs 2-lub 3-letni. Polonistyka jest przedmiotem dyplomu magisterskiego. Wszystkie lektoraty wydają świadectwa ukończenia i zdobycia umiejętności praktycznych (Certificat d'Études Pratiques), obejmujących: przekład z jęz. polskiego na francuski, konwersację oraz historię i cywilizację. Niektóre lektoraty przygotowują również do tzw. Certificat de Philologie. Katedry (Paryż, Nancy i Lille) są uprawnione do wydawania pełnych dyplomów magisterskich z polonistyki (3 zaświadczenia, ściślej 3 zakresy - wymienione wyżej umiejętności praktyczne i filologia oraz literatura).

Język polski może być drugim przedmiotem przy "agregation" z rusycystyki.

Tematy prac dyplomowych (po ukończeniu studiów wyższych); Beaudelaire a Polska (Roger Dupont); Molier a Bohomolec (Irene Patalas); Literatura polska we Francji po r. 1945 (Strasburg); "Noce i dni" M. Dąbrowskiej; Czasowniki wyrażające stan w gramatyce polskiej (Bordeaux); Polska w twórczości Balzaka (Paryż).

Tematy rozpraw doktorskich:

Katriel Ben - Arié: Dramaty Zapolskiej (Paryż, obrona odbyła się w listopadzie 1965 r.)

- G. Sigal: Powieść historyczna w literaturze rosyjskiej i polskiej, od Puszkina do Sienkiewicza (Aix-en-Provence)
- L.Kołodziej: Progmatyzm filozoficzno-poetycki Mickiewicza (praca ukończona, obrona wkrótce).
- J.B. Neveux: Polacy i Niemcy w twórczości Sienkiewicza (na ukończeniu).
- W.Godlewski: Poezja J.Kasprowicza; O bohaterskim koniu i walącym się domu - przekład (w toku)
- J.Delobel: Użycie przysłówków dopełniaczowych
- Maria Szurek-Wisti: Obraz Polski w opisach podróży podróżników francuskich w XVIII w. (1764-1795)
- S. Clément: Z.Krasiński i romantyzm europejski; przekład "Agezyłausza" J.Słowackiego
- Olga Szerer-Wirski: Koncepcja wolności w literaturze polskiej XIX w.
- Maria Leclezio: Powstanie listopadowe w świetle utworów pisarzy francuskich i anglo-amerykańskich.

Słuchacze polonistyki:

Większość słuchaczy jest pochodzenia polskiego lub polsko-francuskiego. Jednakże tu i ówdzie stwierdzić można wzrost liczby słuchaczy pochodzenia francuskiego.

We wszystkich kursach języka polskiego liczba słuchaczy wynosi: na pierwszym kursie ok. 10, przy końcu studiów: 5-6. Zwiększa się liczba słuchaczy kursu literatury porównawczej, którego program obejmuje również literaturę polską.

Dzięki temu ok. 200 studentów w Paryżu, jakaś setka w Tuluzie wprowadzona jest w problematykę literatury polskiej (Paryż: Renesans i humanizm; J.Kochanowski; Tuluza: Romantyzm; A.Mickiewicz.

Oparte na materiałach nadesłanych przez prof. J.Bourrilly

B. Polonistyka w Leningradzie

Studium historii literatury polskiej w Leningradzie skupia się głównie na Katedrze Sławistyki Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Leningradzkiego. Prace naukowe z zakresu dziejów polsko-rosyjskich związków literackich wykonywane są przez współpracowników Instytutu Literatury Rosyjskiej (Dom Puszki-

na) Akademii Nauk ZSRR oraz Wydziału Historyczno-Filologicznego Instytutu Pedagogicznego im. A.Hercena.

Katedra Sławistyki Uniwersytetu Leningradzkiego opublikowała w ramach serii "Filologia Słowiańska" w r. 1964 dwa zeszyty zbiorowe, poświęcone historii literatur słowiańskich, językoznawstwu słowiańskiemu i stylistyce. Oba zeszyty zawierają również prace polonistyczne. Pierwszy spośród tych zeszytów poświęcony jest problematyce historycznoliterackiej, drugi zaś - zagadnieniom języka i stylu pisarzy słowiańskich. W zeszycie pierwszym znajdują się następujące prace polonistyczne: P.Glinkin, Książka o Zygmuncie Sierakowskim (recenzja książki A.Smirnowa pt. "Zygmunt Sierakowski", wyd. Akademii Nauk ZSRR 1959); recenzja W.Zołotowej książki F. Peplowskiego pt. Słownictwo i frazeologia polskiej publicystyki okresu Oświecenia i romantyzmu Warszawa 1961; artykuł W.Lejkinej-Swirskiej pt. "Rewolucyjny poemat Jana Woźniakowskiego".

Zeszyt drugi (również zbiorowy) pt. "Studia nad estetyką słowa i stylem literatury pięknej, wyd. Uniwersytetu Leningradzkiego, Leningrad 1964, przynosi następujące prace polonistyczne: J.Maciusowicza- "Antropomorfizacja w powieści Igora Newerlego pt. "Leśne morze" oraz G.Wołoszynej - "Niektóre problemy badań nad językiem i stylem Juliusza Słowackiego".

Katedra Sławistyki Uniwersytetu Leningradzkiego przygotowała do druku następny zeszyt zbiorowy serii "Filologia Słowiańska" (ukáže się w roku 1965), w którym opublikowany będzie artykuł docenta W.Obolewicza poświęcony charakterystyce ogólnego stanu rosyjskiego i polskiego literaturoznawstwa w zakresie polonistyki.

Katedra ukończyła przygotowanie książki zbiorowej poświęconej pamięci E.Jakubińskiej. Z prac polonistycznych zawiera artykuł W. Obolewicza "Kronika Anonima Galla".

Spośród rozpraw kandydackich w zakresie polonistyki ukończona rozprawa P.Glinkina na temat "Narcyza Żmichowska". W.Obolewicz kontynuuje pracę nad rozprawą doktorską na temat "Historia literatury polskiej i problemy badań nad ludowością".

Instytut Literatury Rosyjskiej Akademii Nauk ZSRR (Dom Puszki-
na):

W r. 1964 wykonano następujące prace:

1. Recenzja L.Jerszowa książki S.Pollaka "Wyprawa za trzy mo-
rza", Warszawa 1964.
2. Rozdział książki R.Dmitrijewej "Powieści o sporze życia i
śmierci", poświęcony Rozmowie Mistrza ze śmiercią.

W toku praca nad rozdziałem o rosyjsko-polskich związkach
literackich w XVIII w. (autor: L.Rowniakowa), stanowiącym część
większej monografii opracowanej przez sektor wzajemnych zwią-
zków rosyjskiej literatury i literatur obcych Instytutu pod
kierunkiem członka Akademii M.Aleksiejewa. Praca będzie za-
kończona w r. 1965.

Wydział Historyczno-Filologiczny Instytutu Pedagogicznego
im. A.Hercena:

A.Grigoriew ukończył rozprawę doktorską na temat "Litera-
tura rosyjska za granicą". Związki rosyjsko-polskie, począw-
szy od połowy XVIII w. po r. 1960, omówione są w rozdziale V,
cz. 1 pt. "Kraje słowiańskie" oraz w osobnym rozdziale w II
części rozprawy.

Wydawnictwa leningradzkie wydały w r. 1964 szereg prze-
kładów literatury polskiej. Między innymi "Humor polski" (Wyd.
"Iskusstwo"), "Polskie legendy ludowe i bajki" (Wyd. "Chudo-
żestwiennaja Literatura"), A.Zelwerowicz "Opowieści starego
Komedianta" (wyd. "Iskusstwo"). W wydawnictwie "Chudożestwien-
naja Literatura" zakończono pracę nad przekładem "Komediantki"
i "Fermentów" Wł. Reymonta.

L.Rowniakowa i W.Baskakow
Instytut Literatury Rosyjskiej AN ZSRR

2. MIĘDZYNARODOWY KURS WAKACYJNY UNIwersYTETU WARSZAWSKIEGO DLA SŁAWISTÓW

W dniach od 22 sierpnia do 20 września 1965 r. odbył się
na Uniwersytecie Warszawskim dziesiąty Międzynarodowy Kurs dla
Sławistów zorganizowany przez Studium Języka i Kultury Pol-